

Regaip Kandili Vaaz

Hız. Peygamber efendimiz kimi zaman dilimlerinin özel olduğundan bahsetmektedir. Aslında biz, zamanın bizzat kendi varlığından kaynaklanan bir değeri olmadığını bilmekteyiz. Allah Resûlü'nün bu bağlamda haber verdiği özel zaman dilimlerini hikmet boyutu çerçevesinde değerlendirerek, insanlar için günahlarının affına vesile kılınmış ilâhî lütuf zamanları olarak görmek yerinde olacaktır.

Ebû Hüreyre'den gelen bir rivayette Allah Resûlü cuma gününden bahsetmekte ve

فِيهِ سَاعَةٌ

“Onda öyle bir an vardır ki

لَا يُؤَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ وَهُوَ يُصَلِّي

şayet bir Müslüman kul namaz kılarken o âna rastlar da

يَسْأَلُ اللَّهَ تَسْبِيئًا

Allah'tan bir şey isterse,

إِلَّا أُعْطَاهُ إِيَّاهُ

(Allah) ona dilediğini mutlaka verir.”¹ buyurmaktadır.

Öyle anlaşılıyor ki, bu zaman dilimlerinin kutsallığı, Allah'ın onlara yüklediği değere dayanmaktadır. Örneğin Kur'an'ın Ramazan ayında ve Kadir gecesinde indirildiği, Kadir gecesinin, bin aydan daha hayırlı bir gece olduğu Kur'an'da ifade edilmektedir. Hadisler ise

مَنْ يَقُمْ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ

Kadir gecesini ihya edenin geçmiş günahlarının bağışlanacağını haber vermektedir.²

Benzer şekilde Allah Resûlü, **üç aylardan Recep ve Şâban ayına**, bu ayların sonuncusu ve tüm senenin sultanı olan **Ramazan'a** hazırlayıcı olmaları bakımından değer vermiş ve bu aylarda bulunan birtakım geceleri ise özellikle ibadetle geçirmiştir.

Bu gecelerden biri olan Şâban ayının on beşinci gecesiyile ilgili olarak Allah Resûlü şöyle buyurmaktadır:

النَّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا فَيَغْفِرُ لَأَكْثَرِ مِنْ عَدَدِ شَعْرِ غَنَمِ كَلْبِ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يَنْزِلُ لَيْلَةَ

¹ Müslim, Cum'a, 13

² Buhârî, İmân, 25.

“Allah Teâlâ, Şâban'ın on beşinci gecesi dünya semasına iner (rahmet nazarıyla bakar) ve Kelb kabilesine ait koyunların kıllarının sayısından daha fazla kişiyi bağışlar.”³

Recep ayı, içinde Regâib ve Mi'rac gecelerini saklarken, **Şâban ayı Berât gecesi** ile taçlanmaktadır. Böylesi zamanların değerini, Allah'ın insanlara olan bitip tükenmez rahmetine bağlamak en doğru yaklaşım olarak görünmektedir. Allah Resûlü'nün,

اللهم بارك لنا في رجب وشعبان وبلغنا رمضان

“Allah'ım! Recep ve Şâban aylarını hakkımızda mübarek eyle, bizi Ramazan ayına ulaştır.”⁴ diye ettiği duanın arkasında da inananları Kur'an ikliminin egemen olduğu Ramazan ayına hazırlama arzusu yatmaktadır diyebiliriz.

Önem atfedilen bazı gecelerin ise, özel bazı olaylarla ilgili olduğu anlaşılmaktadır. Söz gelimi **İsrâ gecesi**, asıl kutsallık ve değerini mi'racın ilk basamağının bu gecede gerçekleşmesinden almaktadır. Bu gecelerde bulunan ortak özellik, insanları dünyevî bağlardan kopararak semavî yüceliklere götüren olayların meydana gelmiş olmasıdır. **İsrâ ve Mi'rac gecesinde** Hz. Peygamber'in şahsında, insanoğlu Rabbine erişmiş, **Kadir gecesinde** ise, ilâhî akış tersine döndürülerek semadan insanlığa Kur'an inmiştir.

Hadislerde bu gecelerin önemli olduğu vurgulanmak suretiyle, zaman şeridinde insanlar için tüm yılı kaplayacak olan rahmet menfezleri oluşturulmuş olmaktadır. Dolayısıyla değerli ve kutsal olan bu geceler bağışlanma dileyen insanların, içe dönerek hayatlarını gözden geçirdikleri ve hayatın koşuşturmasından biraz olsun kendilerini soyutlayarak yaratılış amaçlarını sorguladıkları zaman dilimleridir.

Aslında insanlar senenin tamamında tüm geceleri değerli görerek ibadet ve tefekküre davet edilmekte;

وَمِنَ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَىٰ أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُودًا

“Gecenin bir kısmında da uyanarak sana mahsus fazla bir ibadet olmak üzere teheccüd namazı kıl ki, Rabbin seni Makâm-ı Mahmûd'a (övgüye değer bir makama) ulaştırsın.”⁵ âyeti bunu dile getirmektedir.

Kur'an'ın ilk inen sûrelerinden olan Müzzemmil sûresindeki ilk âyetler de, Hz. Peygamber'e gece kalkmasını ve gelecek vahiy için hazırlık yapmasını emretmektedir. Aynı âyetlerde

إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأًا وَأَقْوَمُ قِيَلًا

“Gerçekten gece kalkışı hem daha etkili, hem de söz bakımından daha sağlam (berrak) olur.”⁶ denilmekte ve geceleyin yapılan ibadetlerin ve edilen duaların, gece uykudan kalkmanın tüm meşakkatine rağmen çok daha tesirli olduğu anlatılmaktadır.

³ Tirmizî, Savm, 39

⁴ Taberânî, el-Mu'cemu'l-evsat, IV, 189

⁵ İsrâ, 17/79

Amr b. Abese “Allah'a biri diğferinden daha sevimli gelen zaman var mıdır?” diye sorduğunda Hz. Peygamber'in

نَعْمَ إِنَّ أَقْرَبَ مَا يَكُونُ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ مِنَ الْعَبْدِ جَوْفُ اللَّيْلِ الْآخِرِ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ مِمَّنْ يَذْكُرُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ

“Rabbin kuluna en yakın olduğu vakit gecenin son yarısıdır. Eğer o saatlerde Allah'ı zikredenlerden olmaya gücün yeterse, sen onlardan ol.”⁷ şeklindeki cevabını da gece yapılan ibadetlerin daha tesirli oluşu hakkındaki Kur'an ifadeleri ışığında değerlendirmek uygun olacaktır.

Receb ve Şâban ayları, Peygamber Efendimizin oruç tutmaya büyük önem verdiği aylardır.⁸ Fakat Hz. Peygamber, bütün ayı oruçlu geçirmenin Ramazan'ın şerefine özel bir durum olarak kalmasını istediğinden olsa gerek, Receb ayı orucundan bahsettiği bir hadisinde bu ayın tamamının oruçlu geçirilmesini hoş görmediğini belirtmiştir.

Bazı vakitlerin, kendilerinde cereyan eden hâdiseler sebebiyle diğfer vakitlerden daha mübarek oldukları Kur'an ve sünnetin bizlere bildirdiği bir gerçektir. Ancak bu vakitlerin insanlar için de bereketli olabilmesinin en temel şartı; Allah'a kulluk bilinciyle geçirilmeleridir. Yine yılın hangi ayı, günü ve saati olursa olsun kulluk bilinciyle geçirilirse o zaman dilimi azizdir, mübarektir, özeldir. Nice mübarek vakitler vardır ki, değerini bilmeyip gafil olanlar için ancak bir kayıptır.

Bütün vakitler, Allah'ın insanlara sunduğu birer nimettir. İnsan değerlendiremediği müddetçe vaktin mübarek olmasının ona bir fayda sağlamayacağı da bilinmesi gereken bir gerçektir. Bu vakitlerin huzur, bereket, af ve mağfiretinden yararlanabilmenin yolu; Peygamber Efendimizin öğrettiği gibi, Allah'ın rızasına erişebilmek için az da olsa devamlı ibadet etmektir.⁹ Her ânında Allah'ın hoşnutluğunu gözeten bir kul, hangi gün olduğu tam olarak bilinemeyen Kadir gecesine de erişecek, diğfer mübarek vakitleri de hakkıyla ihya edebilecektir.

İnanan insanlar, Kur'an ve sünnet ölçüsüne göre zamanını şekillendirmeli; kulluk şuuruyla, hizmet bilinciyle geçirilmeyen her ânın zarar ve ziyan olacağı gerçeğini unutmamalıdır.

Kıssadan Hisse.

Rivayete göre Zülkarneyn Aleyhisselâm ordusuyla gece zifiri karanlıkta yolda giderken ordusuna:

- Bu gece geçeceğimiz yerde ayağınıza takılan şeyleri toplayın, diye emir verir.

Ordu bu emri duyunca; içlerinden bir grup:

⁶ Müzzemmil, 73/6

⁷ Nesâi, Mevâkît 35

⁸ İbn Hanbel, I, 27

⁹ Tirmizî, Edeb, 73

-Çok yürüdük, çok yorgunuz, seferden dönüyoruz. Gece vakti bir de ayağımızı takılan şeyleri toplayarak boşuna kendimize ağırlık mı yapacağız. Hiçbir şey toplamayalım nasıl olsa gece bizi göremez, diyerek hiçbir şey toplamıyorlar.

İkinci grup ise;

- Madem Komutanımız emretti, hiç değilse birazcık toplayalım, emre itaatsizlik etmeyelim. Zira komutana itaat etmek gerekir, diyerek az bir şey topluyorlar.

Üçüncü grup ise;

-Komutanımız boşuna emretmez. Muhakkak bildiği bir şey vardır. Bir hikmeti vardır, diyerek bütün abalarını ağzına kadar doldururlar.

Sabah olduğunda bir de bakıyorlar ki, meğer bir altın madeninden geçmişler de, ayaklarına değen şeylerin altın olduğunun farkına varamamışlar.

Bunu anlayınca:

Hiç almayan birinci grup;

-Ah niçin almadık! Nasıl dinlemedik komutanımızın sözünü. Keşke alsaydık! Bir tane bari alsaydık diyerek pişman oluyorlar.

Az alan ikinci grup ise;

-Ah ne olaydı da biraz daha fazla alsaydık. Ceplerimizi, abalarımızı hınca hınç doldursaydık diye sitem ediyorlar kendilerine.

Çok alan üçüncü grup ise:

- Keşke gereksiz, lüzumu olmayan eşyalarımı atsaydım, daha çok toplasaydım. Her şeyimizi doldursaydık, daha fazla alsaydık diyerek, fazla almalarına rağmen üzülüyorlar.

İşte bu misalde olduğu gibi, üç ayları gerektiği gibi değerlendiremeyen kullar da yukardaki gruplara göre pişmanlık veya mutluluk duyacaklar.

-Ah ne olaydı da Makamımı biraz daha yükseltecek bir vakit daha namaz kılsaydım, biraz daha fazla sadaka verseydim, oruç tutsaydım, biraz daha sevap işleyecek ameller yapsaydım... diyeceklerdir.

Cenab-ı Hak üç aylardan ve Regaip Kandilinden hakkıyla istifade etmeyi nasip etsin.